

Logopedia w Przedszkolu

Data: 2020.05.18

Logopeda: Dorota Kurek

Temat: Stymulowanie rozwoju głoski **r**

Dla dzieci, które nie wymawiają głoski **r**

UWAGA: Należy uważać z wywoływaniem na własną rękę głoski **r** u dziecka!

Z punktu widzenia fizjologii **r** jest głoska trudną, wymagającą dużej sprawności mięśni języka. Jeśli zaczniemy domagać się od dziecka prawidłowej wymowy, bądź to przez namawianie go do powtarzania głoski, bądź przez uwypuklanie jej brzmienia we własnych wymówieniach możemy spowodować, że dziecko zacznie tę głoskę produkować, ale wadliwie.

Słuch fonematyczny, już funkcjonujący u dziecka, będzie wyprzedzał możliwości motoryczne narządów artykulacyjnych i na przykład dziecko zacznie wytwarzać wibrację charakterystyczną dla **r**, innymi mięśniami, które akurat w tym momencie są bardziej podatne na wytworzenie takich ruchów. Mogą to być wargi, policzki, czy podniebienie miękkie itp.

Poniższe zalecenia dotyczą wymowy głoski **r**, kiedy jest ona zamieniana na **l** lub **j**.

Rozwój głoski **r** polega na tym, że małe dzieci do lat 3 wymawiają **jowejek, jyba**, (rowerek, ryba) i jest to naturalna kolej rzeczy. Od 3 roku życia do 5 dziecko może wymawiać **lowelek, lyba** i to też jest w normie rozwojowej. W wieku 5 lat, gdy dziecko zamienia **r** na **j** lub **l** rozpoczynamy stymulację rozwoju głoski **r**.

Dzisiaj skupimy się tylko na etapie wstępnym, tj. etapie I stymulacji głoski **r**

Etap I – wstępny

Najpierw należy usprawnić pracę warg, żuchwy i języka. Dziecko powinno umieć odpowiednio ułożyć wargi, ustawić zęby i unieść czubek języka, aby znalazł się we właściwym miejscu artykulacji, a następnie „zawibrować” czubkiem języka.

1. Ustawienie warg
2. Ustawienie żuchwy
3. Pionizowanie języka
4. Ustawianie języka we właściwym miejscu artykulacji
5. Wywoływanie ruchów języka
 - szybkich
 - wibrujących

Ćwiczenia warg i żuchwy

1. Wykonujemy szeroki uśmiech i dzióbek. **Film 1** (1: 05)
2. Otwieramy szeroko usta i zamykamy.
 - Tygrys, lew i krokodyl. Ćwiczenie opuszczania i podnoszenia żuchwy w celu wypracowania szerokiego otwarcia ust. Ćwiczenie można wykonywać dźwięcznie lub bezdźwięcznie, tzn. zwierzęta mogą wydawać głosy lub nie.
 - Parskanie. Jeśli dziecko nie umie zaparskać prosimy, aby wymawiało **bbb** z luźnymi wargami i w tym czasie po wargach „przejeżdżamy” palcami.

Ćwiczenia pionizowania języka

1. Malowanie sufitu, język masuje podniebienie, buzia szeroko otwarta. Pilnujemy, aby język był szeroki. **Film 1** (1:55 – 2:42)
2. Zlizywanie miodu, dżemu, nutelli lub t.p. z wałka dziąsłowego za górnymi siekaczami, buzia szeroko otwarta. Nabrać kroplę miodu, posmarować wałek dziąsłowy za górnymi jedykami, dziecko zlizuje czubkiem języka.
3. Liczenie zębów przy otwartych szeroko ustach. Czubek języka dotyka po kolei każdego ząbka.
4. Trzymanie czubka języka na wałku, jak w ćw. 2, zamykanie i otwieranie ust.
5. Grzybek. Unosimy szeroki język do wałka dziąsłowego, przysysamy język i chwilę trzymamy, buzia otwarta. **Film 1** (1:33)
6. Konik i inne ćwiczenia. **Film 1** (2:39 – 3:48).

Ustawianie języka we właściwym miejscu artykulacji.

- Uczulanie miejsca artykulacji
 - posmarować nutellą, miodem,
 - lub dotknąć patyczkiem zwilżonym miętą,
 - lub dotknąć czubkiem łyżeczki zanurzonej w ciepłej herbacie

w miejscu za górnymi siekaczami. W to miejsce dziecko ustawia język. Buzia rozchylona.

- Praca językiem w miejscu artykulacji i wywoływanie szybkich ruchów języka.
 - Unieść czubek języka do wałka dziąsłowego za górnymi siekaczami wymawiać **dddd...** Film 1 – 3:53-5.20. Uwaga do Filmu1, wystarczy ćwiczyć tylko **dddd...**
 - Pajacyk. Dziecko po opracowaniu ćwiczeń wstępnych podskakuje, jak pajacyk, ciało rozluźnione, buzia rozchylona, wymawia **ddd...**
 - Bieg w miejscu. Dziecko biega w miejscu, wymawia **ddd...** buzia rozchylona.

Na tym kończy się etap wstępny stymulacji głoski **r**

W powyższych ćwiczeniach wybrałam dla Państwa z **Filmu 1** ćwiczenia odpowiednie dla tych dzieci, które mają jeszcze słabe czucie ułożenia narządów artykulacyjnych. Pozostałe ćwiczenia w tym filmie stosuje się w etapie wywoływania głoski. Opiszę je w następnej części tego tematu. Oczywiście, jeżeli dziecko jest gotowe od strony motorycznej, to można kontynuować ćwiczenia z autorką filmu.

Film 1

<https://youtu.be/B1-TnThYgVQ>

Film 2, w którym również jest poruszony problem ćwiczeń przygotowawczych do wywołania głoski **r**

<https://youtu.be/p4DHTHl9iOE>